

Zamenjajte stare kovance! Po odloku finančnega ministra prenehajo biti stari kovanci po 50 par in 2 din zakonito plačilno sredstvo dne 16. avgusta 1940, stari kovanci po 10 din pa dne 31. avgusta 1940. Vsi, ki ta denar še imajo, ga naj čimprej zamenjajo bodisi v trgovinah, na pošti itd., kajti po gornjem datumu se s tem denarjem ne bo dalo ničesar več plačati.

Sadna sušilnica in skladišče. Blagovna zadruga pri št. Lenartu v Slov. goricah gradi sadno sušilnico in skladišče. Veliko poslopje je preračunano na 1.500.000 din.

Novo cestno zvezo je dobil kraj Sv. Rupert v Slov. goricah. Nedavno so dokončali novo cestno zvezo med Sv. Rupertom v Slov. goricah in Hrastovcem v Pesniški dolini. Sv. Rupert je imel zelo velik ovinek v Maribor. Bivši župan g. Franc Vogrin se je dolga leta trudil in je prvotno samo z občinskimi sredstvi začel graditi to cesto preko Voličine v smeri proti Hrastovcu. Priskočil mu je na pomoč okrajni zastop lenarški, pozneje mariborska oblast, banska uprava in okrajni cestni odbor. Pod vodstvom cestnega nadzornika g. Stančiča se je sedaj cesta končala. Samo malo gramoza bo še treba, pa bo cesta enaka drugim zidanim cestam.

70 kg težkega divjega prašiča ustrelil. G. Franc Cilenšek, ravnatelj dekliske meščanske šole v Celju, je ustrelil v Hudičevem grabnu pri Celju 70 kg težkega divjega prašiča.

Na uradni deski mestnega vojaškega urada v Mariboru, Slomškovo trg 11, je nabit natečaj za sprejem gojencev v strokovno podčastniško šolo v Šibeniku in v vojno rokodelsko šolo zavoda »Obilicevo« v Kruševcu. Pogoje za sprejem zvedo zanimanci tudi pri vojaških referentih pri okrajnih glavarstvih.

Požari

Na Mariborski cesti v Gaberju pri Celju je izbruhnil ogenj pod večer v gospodarskem posloplju gospe Adele Dečkove. Ogenj se je pojavil sredi prvega nadstropja, kjer delajo rezanico za živino. Kmalu je bilo v obsevu plamenov vse ostreže s hmeljsko sušilnico vred. Zgorela je tudi znatna zaloga sena ter siame. Gasilci so z dveurno požrtvovalnostjo požar omejili. Le delno z zavarovalnino krita škoda znaša 150.000 din. Poslopje veleposelstnice Dečkove je pogorelo že lansko leto in ga je lastnica obnovila. Tokratni požar v istem posloplju da sklepiti na maščevalno požigalčevo roko.

V Šmartnem pri Slovenjgradcu je pogorela posestniku Stefanu Pačniku lesena uta, v kateri je imel shranjeno seno, slamo ter razno orodje. Škoda je do 40.000 din, zavarovalnina pa znaša le 25.000 din.

Zadnje nedeljo proti poldnevu je izbruhnil požar v državni žrebčarni na Moti pri Ljutomeru. Poslopje s spraviljenim senom je pogorelo do tal. Oteti so le pisarniški prostori. Zrebec in žrebeta

so rešili. Škoda je nad 200.000 din in je le delno krita z zavarovalnino.

Učiteljica okradena za veliko vrednost. V Mariboru stanuje v Strossmayerjevi ulici strokovna učiteljica A. Kostanjšek, ki se je mudila na počitnicah. Ko se je vrnila te dni, je opazila, da je imela v odsotnosti nezaželjen obisk. Vlomilec je odnesel 500 din gotovine in raznih dragocenosti za 25.000 din.

Brezmejna zlobnost mladega požigalca. Vse Mursko polje se zgraja nad zlobnostjo 21 letnega Rudolfa Stajnka iz Kupetinec, ki je zažgal sosedu hišo, da je ukradel drugemu sosedu obleko. Stajnko je služil v Slavovskem Brodu, od koder se je vrnil pred nedavnim. Ker bi se bil rad bolje oblekel, je skoval za dosego tega cilja pekleno zloben načrt. Sosedu Rantaši na Zasadih na Murskem polju je zažgal okrog enajstih ponoči hišo. Ogenj je zajel in uničil vso domačijo. Rešili so samo dve kravi. Sosedje so bili vsi na nogah, da so pomagali reševati ter gasiti. Priliko obče zbeganosti in zaposlenosti je izrabil hudoba Stajnko v to, da je vlomil neopaženo pri sosedu Mavrenu. Odnesel je dve moški obleki, dva para čevljev, dve uri, razno perilo in še več drugih drobnarij. Pokradeno je skril na domačem podstrešju. Orožniki iz Križevcev so hudobneža hitro izsledili. Zadeli so na osumljenega Stajnka, ko je ta v Bunčanih spal pod nekim drevesom. Nenadoma vzbujen in vklenjen se je zloba tako prestrašil, da je vse očitke koj priznal. Pokazal je tudi pokradene skrite predmete, katere so vrnili lastniku, požigalca in vlomilca pa so odgnali v sodni zapor.

Zalostna posledica starih preprirov in sovraštva. V Selnici ob Muri sta živela v dolgotrajnem sovraštvu posestnika Leopold Ferk in Alojzij Špelc. Sporna zadeva je rasla od dne do dne radi uporabljanja poti, ki vodi čez Ferkovo posest. Hude posledice teh preprirov so se pokazale 7. julija, ko je srečal Ferk na poti Špelca in njegovo ženo.

Trojica je začela takoj preprirov, v katerem je hotel Ferk Špelcevo napasti. Špelceva se mu je sprva ubranila, nakar je razljuteni Ferk pograbil nož in je žensko ranil v vrat. Zabodena bi bila izkravavala, ako bi ne bil zdravnik hitro pri roki, ki jo je obvezal, zaustavil kri in ji otel življenje. Ferk si je v prepričanju, da je s Špelcevo prehuo obračunal, sam končal življenje. Kako žalostne posledice podedovanega kmečkega greha preprirov radi ničvredne poti!

Slepar, ki je ponujal posojila, pod ključem. V Šoštanju so zaprli orožniki Ivico Horvata iz Siska, ki se je izdajal za potnika zagrebških denarnih zavodov in je opeharil več ljudi. Že prva zaslisevanja so ugotovila, da je prijeti farbal ljudi in trdil, da je bančni uradnik bančnih zavodov »Danubius«, »Uzajamnost« in »Narodne štedilnice«, ki se vsi nahajajo v Zagrebu. Imel je listine vseh teh zavodov ter je ponujal ljudem posojila. Ker je danes posojilo izredno težko dobiti, ljudje pa vedno potrebujejo denar, je našel kmalu dovolj interesentov, tem bolj, ker so bili pogoji izredno ugodni ter je bilo odplačevanje posojila določeno po nizkih obrokih. Osebe, ki so najeje posojilo, so morale Horvatu podpisati pristopno izjavo ter mu izplačati na roko prispevek v znesku več sto dinarjev. Obljubil jim je, da bodo posojilo kmalu dobili. Namesto denarja pa je prišlo iz Zagreba pismo, v katerem izjavlja eden od navedenih zavodov, da sprejme prijavitelja kot člana ter ga poziva, da v redu plačuje mesečne prispevke po več sto dinarjev, da pa bo potem po preteku določene dobe — najmanj pa po preteku pol leta — prišel v poštev za zaproseno posojilo. Stranke, ki so podpisale Horvatu pristopne listine, so sedaj izprevidele, da so mu nasedle. Ugotovilo se je, da je na ta način samo v Šoštanju opeharil deset strank ter jim odnesel 2635 din. Preiskava je ugotovila nadalje, da je v Ljubljani in drugih krajih opeharil še deset nadaljnjih strank za skupno 3155 din. Najbrž pa je število njegovih žrtev še večje.

Toča zabila še drugi del Slovenskih goric

Pred nedavnim smo poročali, kako je neusmiljeno oklestil ledeni bič Slovenske gorice od Jarenine do Marije Snežne in gre škoda v težke milijone. Komaj so se nekoliko poleglove gorivce o strašni nesreči v tem delu Slovenskih goric, že je zabila toča v minulem tednu še drugi del.

Zadnji petek, 12. julija, popoldne so se zgrnili najhuje obetajoči oblaki nad vsemi Slovenskimi goricami. V najkrajšem času se je pripravila grozeča nevihta, katero so nagnjali siloviti vetrovi sem ter tja in so ljudje z največjim strahom opazovali, v kateri smeri bo začelo neurje svoj uničevalni ples. Med bliskom in gromom se je usula kakor oreh debela toča, ki je sipala ter klestila dobre pol ure in zbila po nekaterih krajih še to, kar je preostalo in si nekoliko opomoglo od zadnjega

poraznega udarca. Tokrat so najbolj udarjeni znameniti vinorodni kraji Sv. Miklavž pri Ormožu, Jeruzalem, Svetinja, Sv. Bolfenk nad Središčem in okolica Ljutomera. V navedenih okoliših so popolnoma zbita polja, okleščeni sadovnjaki in uničen še oni vinski pridelek, ki se je obetal po letošnji hudi pozebi. Ogromne škode ni mogoče preceniti, ker gre v milijone in so opustošeni kraji, kateri slovijo po svoji rodovitnosti ter skrbni obdelavi. In ti naši najboljši kmetje so v velikih skrbih, kaj bo na jesen in kaj šele na zimo, ko ne bo ne poljskih pridelkov za živež in iz vinogradov niti kaplje na prodaj...

Vsega pomilovanja vredne Slovenske gorice so letos v tako hudem in naravnost obupnem položaju, da bodo navezane čez zimo na pomoč od strani banovine in države.

tujec orlovski nos. Desnico je držal jezdec na poseben način pred seboj. Erik je slutil, da to nekaj pomeni. Z eno roko je napel uzdo, z drugo pa segel za pas. Toda še preden je prijel za samokres, je počil strel, kateremu je takoj sledil drugi. Erik je začutil ostro bolečino in se je zamajal. Tujec je to opazil in je divje vzpodbodel konja. Utrujena žival je še enkrat napela sile in oddirjala.

Erik se je zgrabil za roko. Previdno je otipal rano. Z veseljem je ugotovil, da krogla ni ranila kosti. Slabost, ki ga je bila prej prevzela, je spet minula. Roka ga je bolela, toda samokres je vkljub temu trdno držal z njo. Nasprotnika bi gotovo zadel, a neko nerazumljivo čustvo mu je branilo streljanje. V oči je hotel pogledati skrivnostnemu jezdecu in se možato pomeriti z njim.

Pot se je spet spuščala v dolino. Na vrhu gorskega grebena je stalo več jezdecev. Otrpli od strahu so opazovali oba jezdeca, o katerima so bili prepričani, da bosta zdaj-zdaj strmoglavila v prepad, ki je zeval pod njima. To so bili Erikovi tovariši, ki so prej prišli za njim kakor je bil mislil. Spoznali so Erika in so ga hoteli rešiti smrti v prepadu.

»Ha-lo! E-rik!« je glasno zaklical Sam.

Erik je za trenutek pridržal konja in pogledal navzgor.

»Pojdite v Sončno dolino!« je zavpil na ves glas.

Možje so odgovorili, a jih ni razumel. Eden izmed

njih je s klobukom pokazal proti severu. Erik je prikimal.

»Živinski tatovi!« je zaklical.

Možje so ga razumeli in oddirjali. Sam je še nekaj časa zrl za Erikom, ki je medtem spodbodel konja in odbrzel za beguncem.

Rana je bila hujša, kakor je Erik mislil. Izguba krvi in divja ježa sta izčrpali njegove moči. Nenadoma se mu je zameglilo pred očmi in preden se je prav zavedel, kaj se godi z njim, je že omahnil in se zvrnil iz sedla. Nekaj časa je še slišal topot begunčevega konja, potem pa ga je objela tišina.

2.

Erik je bil zagrešil to napako, da ni takoj zavezal rane. Ta pogreška se je zdaj maščevala. Toda njegova močna narava je zmogala in kmalu se je vzdrnil iz omotice. S pogledom je najprej iskal konja. Blisk je stal poleg njega in ga žalostno gledal. Ko ga je Erik poklical, je veselo dvignil glavo in zahrzal.

Mladenič je vstal in v torbi, ki je visela ob sedlu, poiskal priprave, ki jih je imel za obvezovanje ran. Med delom je stiskal ustnice, ker je pri premikanju roke čutil silne bolečine.

Nato je sedel. Z rame je strgal srajco, in odstranil strjeno kri. Potem je rano obvezal, kakor je pač mogel z eno roko.

pojma o tem, kako zlorablja mož njihove slike. Na ta način so mu uspela številna sleparstva. Vsak dan je mož zaslužil povprečno 500 kron.

Sedem dni v znaku. Doslej je veljal albatros za tisto ptico, ki vzdrži najdalj časa v zraku. Albatros potuje celih 5 dni, ne da bi se ustavil. Sedaj pa se oglašja neki ameriški ptičioslovec, da ta rekord pritiče ptici fregatnici. Ta velika ptica, ki živi na Oceanih med povratnikoma, vzdrži na svojih periodičnih potovanjih celih sedem dni brez počitka. Od časa do časa živigne kakor strela na valove, da si ujame kakšno ribo. Najbolj čudno pa je to, da ptica na teh neprekinjenih potovanjih ponoči vendarle spi. Njene peruti, ki imajo cele štiri

(Dalje sledi)

P o s v e t u

Popolna preureditev Francije

Poraz Francije v tej vojni je koj po sklepu premirja napotil njene voditelje, da so začeli premišljati ter skiepati o tem: kako pomagati domovini zopet vsaj z leti na noge in jo oteti propasti? Odločujoče osebnosti so se odločile predvsem za popolno preureditev države, kar je treba začeti pri njenih temeljih — ustavi.

Izglasovanje pooblastil za novo ustavo

Francoski parlament in senat sta izglasovala na skupni seji sredi minulega tedna pooblastila maršalu in ministrskemu predsedniku Petainu, da sme izdelati novo francosko ustavo. Za je glasovalo 569, proti pa 80. Po glasovanju je bila podeljena predsedniku republike Lebrunu polnomoč, da razglasi s sodeležbo maršala Petaina novo ustavo, katera bo pred uveljavljenjem predložena narodu v odobritev.

Odstop dosedanjega predsednika republike

Dosedanji predsednik francoske republike Lebrun je 12. julija odstopil s položaja predsednika. Maršal Petain se mu je zahvalil za požrtvovalnost, s katero je vodil Francijo v njenih najtežjih časih.

Maršal Petain poglavar nove Francije

Po odstopu Lebruna je prevzel maršal Petain oblast predsednika republike in vlade in ima naslov »poglavar francoske države«.

Istočasno je odstopila tudi dosedanja vlada in je bila postavljena nova, sestojeca iz 12 ministrov in nekaj državnih podtajnikov. Maršal Petain je določil, da bo vodil Francijo, če bi bilo njemu to onemogočeno, podpredsednik vlade Laval, če pa bi bil tudi ta na kak način oviran v tem poslu, pa novega vodjo določi ministrski svet z večino sedmih glasov. Obrambeni minister je tudi v tej vladi general Weygand.

Maršal Petain bo izvajal vso oblast v sodelovanju z ministri, ki so mu odgovorni. Do sestanka nove zbornice izvaja maršal Petain tudi zakonodajno oblast. Po sestavi zbornice bo imel maršal Petain ob resnih notranjih krizah tudi vso zakonodajno oblast. Senat in parlament ostaneta še nadalje, dokler ne pride na njihovo mesto zbornica, kakor določa nova ustava. Parlament in senat se sestaneta lahko edino na klic maršala Petaina.

Napovedi za preosnovo države

Poglavar francoske države Petain je Francozom koj po prevzemu vse oblasti razglasil po radiu, kakšna pooblastila je prejel in kako

jih bo izkoristil za preosnovo države. Ureditev Francije bo decentralizirana. Država bo v bodoče razdeljena po starem zgodovinskem načelu, kakor je bila v dobi kraljestva. Obsegala bo 30 zgodovinskih pokrajin. Na čelu vsake bo guverner. Dosedanja razdelitev na 90 okrožij (departementov) bo odpravljena.

Osrednja francoska vlada bo štela 12 ministrstev, katerim bodo pomagali podtajniki. Uprava bo poenostavljena, da bodo državni uradniki lahko hitreje in uspešneje opravljali svojo službo.

Največjo pozornost bo Francija v bodoče posvetila družini, ki je edina varovala francosko izročilo od rodu do rodu ter ohranja tisto, kar je bilo najboljšo v francoskem narodu.

Sedež vlade in poglavarja države

Poglavar francoske države in vlada bosta za bodoče s privoljenjem nemške vlade stolovala v Versaillesu pri Parizu, ministrstva pa bodo v Parizu.

Izjava zunanjega ministra k preosnovi Francije

Francoski zunanji minister Baudoin je podal k državni preosnovi tole izjavo:

»Nova Francija bo imela več podobnosti z ameriškim političnim sistemom kakor s katerim drugim. Poglavar Francije bo hkrati predsednik države in predsednik vlade, kakor je predsednik Roosevelt. V Franciji ne bo ne fašističnega ne narodnosocialističnega pozdravljanja, ne črnih ne rjavih srajc. Vse namigavanje, da mislimo posnemati nemški ali italijanski red, je zlagano. Francija bo ohranila svobodne volitve, toda volilni red bo spremenjen v toliko, da bo vsak družinski poglavar imel en glas zase, en glas za ženo in en glas za vsakega otroka. Neoženjeni bodo imeli samo po en glas. Ta volilni red bo dal Franciji trdnjše državljansko podlago. Petainova vlada ne misli pri izvajanju teh preosnov uporabljati sile. Vse se mora izvesti v popolni svobodi.«

Vatikan in Francija. Prenavljajoča se Francija želi zgraditi svoje življenje in svojo bodočnost na novih temeljih. Prejšnje temelje je položilo laži-svobodomiselstvo pod vodstvom framasonstva, katero ni pustilo francoske države iz svojih krempljev vseh 70 let, odkar obstoji tretja francoska republika. Sedanja francoska vlada hoče Francijo popolnoma osvoboditi pogubnega framasonskega vpliva, k čemur bi ji naj pomagala Sveta sto-

Kratke tedenske novice

Nas gradbeni minister dr. Miha Krek je obiskal Sofijo in se je udeležil zadnje nedelje slovesne otvoritve kongresa blagovnih kmetijskih združenj. G. minister je bil po razgovorih z različnimi ministri sprejet v avdienci pri kralju Borisu.

Madžarska, Romunija, Bolgarija in Grčija pošiljajo v zadnjem času vojaštvo domov. V vojaški službi bodo te države obdržale le najpotrebnejše število obveznikov. To znači, da se je položaj na Balkanu umiril.

Angleški ministrski predsednik Churchill je napovedal v svojem nedeljskem govoru po radiu skorajšnji napad Nemčije na Anglijo in dolgo vojno do leta 1942.

Nemci gradijo na zahodni obali reke Sane na Poljakem nasproti bivši trdnjavi Przemysl Nemški Pšemisl.

Kitajski maršal Čangkajšek je izjavil, da je Japonska v triletni vojni s Kitajsko tako oslabiljena, da so njene grožnje proti francoski Indokinji, angleškemu Hongkongu in holandski Indiji prazne in imajo namen izsiljevanja.

Ameriška demokratska stranka je začela svoj kongres zadnje nedelje v Cikagu. Na kongresu sodeluje 1400 delegatov. Splošno prevladuje prepričanje, da bo Roosevelt soglasno izvoljen za predsedniškega kandidata.

Amerika bo podvojila svoje brodogradilne letalnice. Amerika bo podvojila svoje brodogradilne letalnice. Amerika bo podvojila svoje brodogradilne letalnice.

Začetek napada na Anglijo bo napovedal najbrž kancler Hitler v posebnem govoru.

Češki armadni zbor se je srečno umaknil iz Bordeauxa v Franciji in je bil prepeljan v Anglijo. Med Čehi je zelo veliko letalcev.

Anglija razpolaga v Sredozemlju s 1250 letali in 120.000 vojniki. Armado tvorijo Angleži, Novozelanci in Indijci.

Romunski zunanji minister je ob prevzemu ministrstva poslal pozdravno brzojavko nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu, v kateri mu je zagotovil ozko sodelovanje z Nemčijo.

Poveljnik francoskega Džibutija, pristaniškega mesta za Addis Abebo, je odpovedal pokorščino maršalu Petainu in je izjavil, da se bo boril z Nemci in Italijani še naprej.

Holandska vlada je v sporazumu z okupacijsko nemško oblastjo odpustila vojaštvo na svoje domove.

V baltičkih državah so se zadnje dni vršile volitve v parlament. Zmagali so sovjetom prijazni politiki. V državah se bo režim, v kolikor se še ni, popolnoma spremenil v prilog Rusom.

Angleška mornarica je od začetka vojne do danes izgubila deset podmornic.

V zadnjih dneh so bili srčiti letalski boji nad Kanalom med angleškimi in nemškimi letali. Zbitih je bilo na obeh straneh veliko letal.

Angleži so v zadnjem tednu neprestano napadali z letali nemška pristanišča, tovarne letal, različne industrije in predelovalnice olj. Poročajo o velikanski škodi, ki so jo z bombardiranjem napravili Nemčiji.

Nemci tudi ne počivajo in vračajo Angležem milo za drago. Napadi so vsako noč.

metre razpetine, plahutajo tedaj namreč avtomatično dalje.

Sto let poročena. Bolgarska je dežela dolgega življenja, toda zakonca, ki živita skupaj že sto let, sta posebnost celo za to deželo. Veliko pozornost je zato pred kratkim vzbudila stoletnica poroke, ki sta jo slavila dva zakonca iz bližine obmorskega pristanišča Varne. Ta dan so proslavili z veliko veselico, stara človeka sta prejela nešteto častitk in daril. Mož šteje 127 let, žena je dve leti mlajša.

Imovit trobentač. Pred kratkim so v Njujorku prijeli nekega ruskega izseljenca, ki si je služil kruh z igranjem na trobento po ulicah. Prijeli so ga, ker se je hotel peljati z železnico brez voznega listka. Ko so

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Medtem ko je govoril Končnik navadno razburjeno in je pri tem rad mahal okoli sebe, je govorila ona počasi, z zvito preudarnostjo, kakor da vsako besedo tehta. Le obraz, ki ji je enkrat zardel, drugič obledel, je razodel, kaj se v njej godi.

Danes se je tudi Končnik krotil, očitno je bilo, da ga je nekaj potrljo; govoril je bolj previdno in bolj mirno kakor po navadi.

»Gospodična Lizka,« je dejal po kratkem molku, »menda uvidite, da v takih razmerah ne morete ostati več pri hiši.«

»Da,« je odgovorila kakor na preži. »Za tri, štiri mesece pojdem na dopust. Ko bo vse pri kraju, se zopet vrnem.«

»Kaj še! Vračali se ne boste.«

»Zakaj ne? Saj sem vam zvesto služila. Saj ste bili zadovoljni z menoj.«

»Z vašim delom že, z vašim vedenjem pa ne.«

»To je moja reč in ne briga nikogar.«

»Meni ni vseeno, če ženska, ki pri meni služi, nezakonskega otroka pričakuje. Ljudje tako reč vidijo in sodijo.«

12

»Kaj ljudje! Taki marnji se skadijo kakor megla. Kdo bo na ljudske marnje gledal!«

»Pa na svojo čast bom gledal. Ta mi je več kakor vse drugo.«

»Vaši časti bo bolj na škodo, če grem in če me ne bo več nazaj.«

»Kako to?«

»Ljudje bodo po svoje sklepali in bodo vas osumili.«

»Vraga, česa osumili?«

»To si vendar lahko mislite. Saj ste pametni. Hihi!«

»Saj boste morali povedati, kdo je oče.«

»Morala ne. To še ni prav nič gotovo, če bom.«

»Vi ste vražja ženska.«

»Vi ste pa kar za v oltar, hihi.«

»Dosti je besed. Šli boste; rajši danes ko jutri. Za en mesec vam še plačam vnaprej. Pa nikar ne mislite, da se boste vrnili!«

Preudarjala je nekaj trenutkov, potem pa je dejala predržno:

»Dobro, naj bo po vašem. Poprej pa se bova še pomenila, kaj in koliko mi gre.«

»Svojo plačo dobite; več kaj vam ne gre.«

»Tega si nikar ne verjemite! Jaz sem zato prišla k hiši, ker so mi službo čez vse pretege prehvalili in mi dejali, da ne bo služba, ampak da me čaka kaj več.«

»Jaz vam kaj takega nisem dejal.«